

Hjelpelinjen for spilleavhengige

Samtalestatistikk 2007

Lotteri- og stiftelsestilsynet
april 2008

Innhold

1.	Innledning	s	3
2.	Samtalene til Hjelpelinjen	s	4
3.	Samtaler fra eller om spillere	s	5
4.	De som ringer	s	9
5.	Spillerne omtalt i samtalene	s	11
6.	Om spillingen (pengespill)	s	13
7.	Konsekvenser for spiller (pengespill)	s	24
8.	Spill uten penger	s	26
9.	Vedlegg	s	29

1. Innledning

Hjelpelinjen for spilleavhengige ble åpnet 28. april 2003 som et prøveprosjekt. Fra 2005 er den videreført som en permanent ordning.

Målsettingen med Hjelpelinjen er:

- hjelpe mennesker i krise
- vise til annen hjelp, blant annet behandling
- samle informasjon om spilleavhengighet

Hjelpelinjen er organisert som et samarbeid mellom Lotteri- og stiftelsestilsynet og Sykehuset Innlandet HF, Sanderud. Lotteri- og stiftelsestilsynet har resultatansvar og ansvar for informasjon og markedsføring, mens telefonen fysisk er lagt til "Avdeling for rusrelatert psykiatri og avhengighet", en sengepost ved Sykehuset Innlandet HF Sanderud.

Ved sykehuset er det tilsatt daglig leder for Hjelpelinjen. Telefonen er betjent av personell som har fått spesialopplæring.

Denne samtalestatistikken er utarbeidet på grunnlag av informasjon fra samtaler. Samtalene følger ikke en fast struktur siden det er innringer som i stor grad avgjør innholdet i samtalen. Fordi samtalen skjer på innringernes premisser, har vi ikke like mye informasjon fra hver innringer. Dette gjør at statistikkene på flere punkt ikke har data fra alle innringerne.

Registrerte data gir likevel viktig informasjon om pengespillproblemer, og gir en pekepinn på hvordan pengespillproblemer utvikler seg i befolkningen.

Hjelpelinjen får også en del samtaler om personer som spiller spill som ikke blir regnet som lotteri- eller pengespill. Fra 2007-statistikken blir samtaler om slike spill presentert for seg. I 2007 mottok Hjelpelinjen 205 samtaler der spiller utelukkende hadde problem med spill som ikke er pengespill.

To forhold gjør at en del prosentvise resultat om hvilke spill som blir omtalt ikke direkte er sammenlignbare med tidligere år. Den ene årsaken er at samtaler om gevinstautomater har hatt så stor reell reduksjon. Den andre årsaken er at spill som ikke er pengespill fra 2007 i større grad er presentert for seg. Dette bidrar til at prosentgrunnlaget for pengespill er mindre enn tidligere, noe som igjen kan medføre større prosentandeler for de andre spillene enn gevinstautomater og spill uten penger.

Dette statistikkheftet for 2007 er den fjerde årlige statistikkpakken fra Hjelpelinjen.

2. Samtalene til Hjelpelinjen

Samtalen gjelder	2003 (fra 28. april)	2004	2005	2006	2007		Totalt	
enkeltpersoner med spilleproblemer	2 237	2 276	2 133	1 792	1 117	50 %	9 555	62 %
andre seriøse innringere	288	199	227	274	276	12 %	1 264	8 %
useriøse / feilringinger	540	1 059	1 145	1 074	824	37 %	4 642	30 %
sum	3 065	3 534	3 505	3 140	2 217	100 %	15 461	100 %

Siden starten våren 2003 har Hjelpelinjen for spilleavhengige besvart over 15 000 samtaler. Vel 9 500 har handlet om enkeltpersoner med spilleproblemer.

I 2007 ble det gjennomført 1 117 samtaler fra eller om spillere. I tillegg fikk linjen 276 andre oppringninger fra andre seriøse innringere. De siste årene har to regulatoriske tiltak bidratt til at trafikken på Hjelpelinjen er vesentlig redusert. Det første var seddelforbudet som ble innført for gevinstautomatene 1. juli 2006. Det andre var naturlig nok forbudet mot eksisterende gevinstautomater. Dette forbudet gjaldt fra 1. juli 2007.

Hjelpelinjen mottar en del useriøse samtaler eller feilringinger. I 2007 utgjorde slike 37 %. Disse samtalene er imidlertid korte og utgjør en liten del av total samtaletid.

Innringere (seriøse samtaler)	2003 (fra 28. april)	2004	2005	2006	2007
spillere	63 %	60 %	57 %	55 %	40 %
pårørende/venner	22 %	29 %	31 %	31 %	41 %
profesjonelle	3 %	4 %	5 %	5 %	4 %
arbeidsgivere	0,5 %	0,8 %	0,8 %	1,2 %	0,9 %
ukjent	8 %	2 %	0,8 %	1,4 %	1,2 %
andre	4 %	3 %	4 %	6 %	12 %
selvhjelpsgrupper	i "andre"	0,6 %	0,8 %	0,6 %	0,2 %
Sum	100 % (2 525)	100 % (2 475)	100 % (2 360)	100 % (2 066)	100 % (1 393)

I 2007 utgjorde samtaler fra pårørende og spillere omtrent like store andeler (henholdsvis 41 % og 40 %). Årsaken til dette er at forholdsvis flere samtaler dreier seg om spill der det ofte er pårørende som ringer Hjelpelinjen.

En liten del av de seriøse samtalene (276 i 2007) er utelatt fra den videre gjennomgangen. Dette er samtaler av mer generell karakter, for eksempel med journalister og helsepersonell der samtalene ikke handler om enkeltspillere. Disse samtalene inngår som en naturlig del av Hjelpelinjens daglige drift, men er ikke relevant i statistisk analyse av spillere og deres problemer.

3. Samtaler fra eller om spillere

Dette er samtaler der spiller eller andre på vegne av spillerne har ringt Hjelpelinjen.

Samtaler per måned

Samtaler fra eller om enkeltspillere	2003	2004	2005	2006	2007
januar		227	197	183	107
februar	Linjen åpnet 28. april 03	217	192	188	155
mars		231	197	231	148
april	100	201	198	177	99
mai	463	177	186	211	110
juni	308	178	187	172	86
juli	222	159	142	119	61
august	201	148	183	80	48
september	283	162	152	94	75
oktober	303	212	162	120	69
november	192	186	198	117	91
desember	165	178	139	100	68
totalt	2 237	2 276	2 133	1 792	1 117

Siden starten i 2003 har Hjelpelinjen mottatt 9 555 samtaler som handler om spillere.

2007 var det andre året der hjelpetelefonen har hatt redusert trafikk. Reduksjonen de siste to årene må sees i sammenheng med seddelforbudet på gevinstautomater som ble innført 1. juli i 2006 og automatforbudet som trådte i kraft 1. juli 2007.

Andre halvår 2006 var trafikken 35 % mindre enn den var andre halvår 2005. Andre halvår 2007 var trafikken 35 % mindre enn andre halvår 2006.

Trafikken andre halvår 2007 var hele 58 % mindre enn andre halvår 2005.

Gjennom hele 2007 har hjelpetelefonen vært åpen fra 09.00 – 21.00, 7 dager i uken.

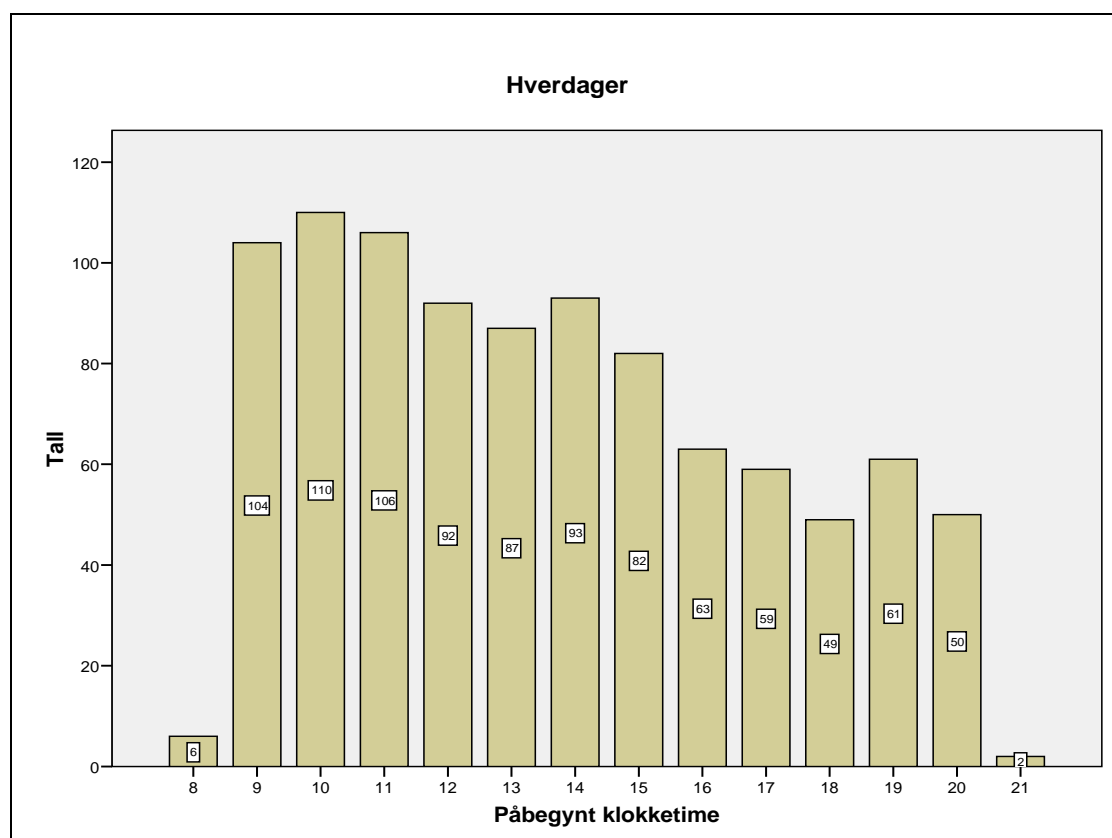
Nedenfor viser vi trafikken per ukedag og per time. I den videre gjennomgangen er utvalget avgrenset til 2007, men i kommentarer nevnes tidvis tall fra 2006.

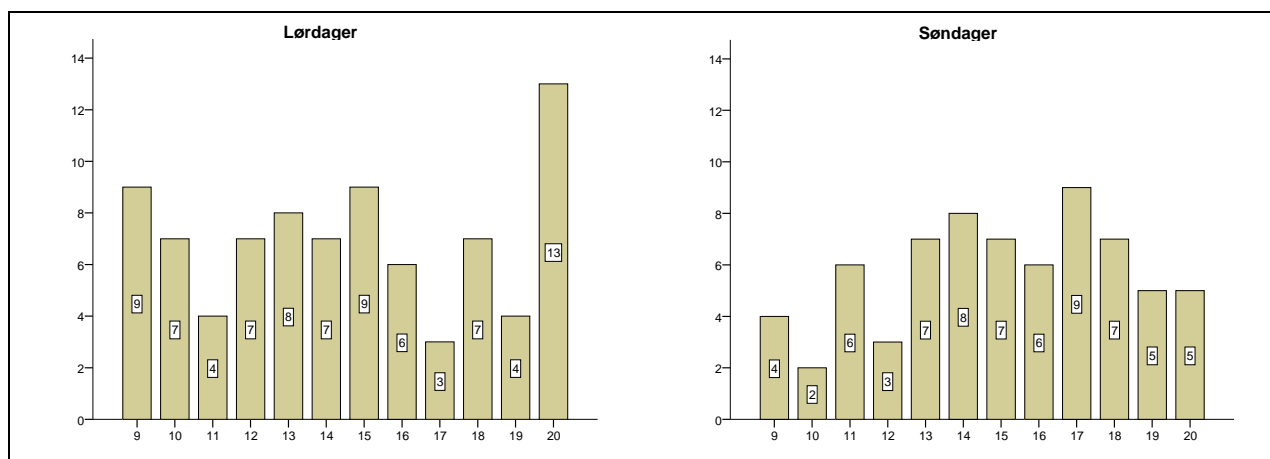
Samtaler per ukedag

(fra eller om spillere)	1. halvår		2. halvår		Totalt	
	antall	prosent	antall	prosent	antall	prosent
mandag	98	14%	92	22%	190	17%
tirsdag	139	20%	64	16%	203	18%
onsdag	136	19%	64	16%	200	18%
torsdag	117	17%	70	17%	187	17%
fredag	118	17%	66	16%	184	16%
lørdag	55	8%	29	7%	84	8%
søndag	42	6%	27	7%	69	6%
total	705	100 %	412	100 %	1 117	100 %

Det er flest samtaler på hverdager. Reduksjonen i samtaler er minst for mandager.

Samtaler per påbegynt klokke time 2007

På hverdager er trafikken spredt over hele åpningstiden, men færre samtaler fra ettermiddagen.

I helgene er trafikken fordelt gjennom hele åpningstiden.

Lengde på samtalene i 2007

	Gjennomsnittlig varighet	Antall samtaler ¹	Totalt tidsbruk for samtalene	Total tidsbruk i prosent
samtaler som handler om spillere	22 min 33 sek	1 113	418 timer 18 min	88 %
andre reelle samtaler	9 min 36 sek	271	43 timer 20 min	9 %
useriøse eller feilringinger	1 min 05 sek	8 17	14 timer 50 min	3 %
totalt alle typer samtaler	12 min 59 sek	2 201	476 timer 29 min	100 %

Samtaler fra eller om spillere varte i gjennomsnitt 22 ½ minutter. Den korteste varte i 23 sekunder, og den lengste i 1 time og 41 minutter. Andre seriøse samtaler, for eksempel fra media, behandlere eller støttegrupper varte i snitt 9 ½ minutter.

Useriøse telefoner eller feilringinger har en snittvarighet på litt over 1 minutt. Disse utgjorde i 2007 37 % av samtalene, men de er korte og utgjorde bare 3 % av reell samtaletid ved Hjelpelinjen.

Om lag 480 timer i total samtaletid utgjør 20 døgn med kontinuerlig samtale på hjelpetelefonen.

I 2006 varte samtalene fra eller om spillere i snitt 19 minutt og 36 sekund, og total tidsbruk for alle samtaler ved Hjelpelinjen var 650 timer.

¹ 16 samtaler er ikke registrert med varighet.

Hjelp som er gitt i samtalene

Samtaler fra eller om spillere:	2005	2006	2007	
	prosent	prosent	tall	prosent
støtte/veiledning	70 %	76 %	859	77 %
informasjon om behandling	72 %	74 %	786	70 %
informasjon om selvhjelps- og støttegrupper	53 %	58 %	513	46 %
økonomisk rådgivning	39 %	47 %	477	43 %
generell informasjon	39 %	34 %	351	31 %
oppfølgingsamtale	17 %	19 %	178	16 %
annen informasjon	7 %	5 %	55	5 %
N (antall)	2 133	1 792	1 117	

Det er oftest gitt støtte/veiledning og informasjon om behandlingstilbud. I nærmere halvparten av samtalene er det også gitt informasjon om selvhjelpsgrupper / pårørende grupper og økonomisk rådgivning.

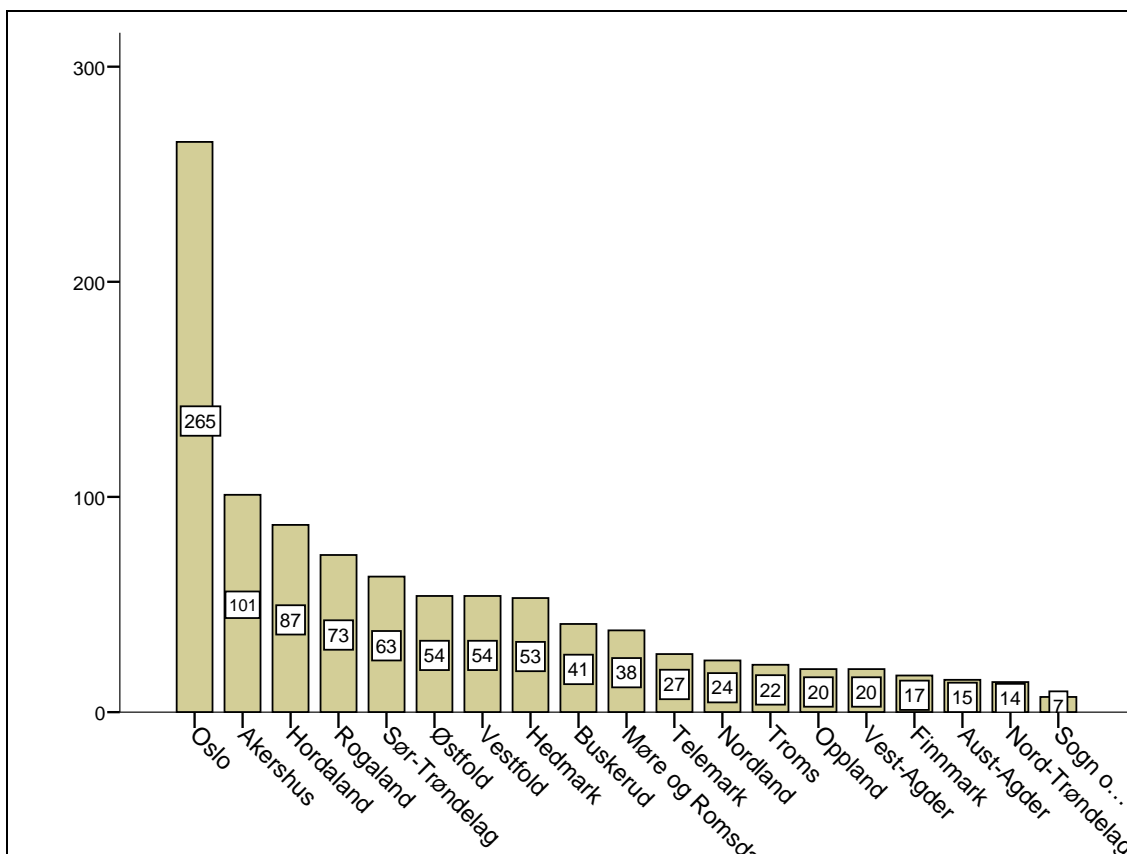
I alle samtaler vil innringer få en form for støtte og veiledning, men når samtalene også har et mer presist mål er støtte/veiledning nødvendigvis ikke registrert.

For 81 samtaler er det ikke registrert hvilken hjelp som er gitt i 2007.

4. De som ringer

Gjennomgangen er avgrenset til spillere eller de som ringte på vegne av spillere. Hjelpelinjen har i tillegg hatt 276 andre seriøse samtaler som ikke er medregnet.

Fylkesvis fordeling av samtaler om spillere i 2007

Det kom flest samtaler fra Oslo, Akershus og Hordaland.

I tillegg er det 122 samtaler der spillerens hjemfylke ikke er registrert.

I den videre gjennomgangen er spillerne som samtalen handler om presentert i to grupper:

I den første gruppen viser vi resultat om spillere som har problem med pengespill. I denne gruppen er det også *noen som i tillegg* har problem med spill som ikke er pengespill. Her inngår totalt 912 samtaler.

I den andre gruppen viser vi resultat om spillere som utelukkende har problem med spill som ikke er pengespill. Her inngår totalt 205 samtaler.

Hvem ringer om spillerne?	Pengespill er problemspill prosent	Spill uten penger er problemspill prosent	Totalt prosent
spillerne selv	54 %	15 %	46 %
pårørende eller venner	42 %	81 %	49 %
profesjonelle (f.eks. lege eller sos.ktr.)	2 %	3 %	2 %
arbeidsgiver	1,0 %	0 %	0,8 %
andre	0,3 %	0 %	0,3 %
ukjent	1 %	0 %	1 %
total	100 %	100 %	100 %
N antall	912	205	1 117

De fleste samtaler blir ringt inn av spilleren selv eller pårørende/venner. Der pengespill er problemspill ringte spillerne selv i 54 % av samtaler. De fleste andre, 42 %, kom fra pårørende eller venner.

For de som bare har problem med spill uten penger blir 4 av 5 samtaler ringt inn av pårørende.

Tidligere samtale om samme spiller?	Pengespill er problemspill	Spill uten penger er problemspill	Totalt
nei	77 %	88 %	79 %
ja	18 %	9 %	16 %
ikke tema / usikker	5 %	3 %	5 %
total	100 %	100 %	100 %
N (antall)	912	205	1 117

I de fleste samtaler (79 %) er spilleren omtalt ved Hjelpelinjen for første gang, og som det fremgår er det også en del samtaler der spiller eller andre har ringt før (16 %). Vi har ikke tall for hvor ofte man eventuelt har ringt.

Spillerne med pengespillproblemer blir oftere omtalt mer enn en gang.

Siden det i tillegg er en del samtaler der det ikke er registrert om en har ringt før eller ikke, blir andelen for tidligere samtale minimumsandel. I en rekke analyser er det gunstig å ikke telle samme spiller mer enn en gang. Da blir utvalget avgrenset til samtaler der spiller er omtalt for første gang (de som er registrert med "nei" i registreringsfeltet).

5. Spillerne omtalt i samtalene

85 % av samtalene er gjennomført om mannlige spillere. Tabellen under viser alle samtaler der spillers kjønn er registrert.

Spillerens kjønn	Pengespill er problemspill	Spill uten penger er problemspill	Totalt
kvinne	17 %	4 %	15 %
mann	83 %	96 %	85 %
N (antall)	885	204	1089

For å unngå at spillere blir talt flere ganger viser vi i tallene nedenfor en avgrensning til førstegangs samtaler der kjønn, alder, sivil status og hovedinntektskilde er registrert.

Spillerens kjønn	Pengespill er problemspill	Spill uten penger er problemspill	Totalt
kvinne	18 %	4 %	15 %
mann	82 %	96 %	85 %
N (antall)	698	180	878

Spillerens alder	Pengespill er problemspill	Spill uten penger er problemspill	Totalt
under 18 år	6 %	61 %	18 %
18-24 år	18 %	29 %	21 %
25-39 år	42 %	8 %	34 %
40-59 år	31 %	2 %	24 %
60 år og eldre	4 %	0 %	3 %
N (antall)	637	175	812

Blant spillere med pengespillproblemer er andelen menn 82 %, og 6 % er under 18 år. Ser vi på samtaler der problemet bare gjelder spill uten penger er andelen menn enda større og langt over halvparten av samtalene gjelder barn / ungdom under 18 år.

Blant spillere med pengespillproblemer handler de fleste samtalene om spillere i aldersgruppene 25 til 39 år (42 %) og 40 til 59 år (31 %).

Spillernes snittalder er 31,7 år (N= 812).

For spillere med pengespillproblemer er snittalderen 35,3 år (N=637). For spillere der problemspill bare er spill uten penger er snittalderen 18,7 år (N=175).

Snittalder for spillere med pengespillproblemer er 33,8 år for menn og 41,9 år for kvinner.

Spillerens sivile status	Pengespill er problemspill	Spill uten penger er problemspill	Totalt
bor alene	30 %	13 %	26 %
bor hos foreldre/andre foresatte	16 %	78 %	29 %
enslig forsørger	3 %	0 %	2 %
gift/samboer	50 %	7 %	41 %
annet	2 %	2 %	2 %
N (total)	606	166	772

Spillerens hovedinntektskilde	Pengespill er problemspill	Spill uten penger er problemspill	Totalt
lønnsinntekt	68 %	13 %	56 %
trygd eller andre støtteordninger	19 %	8 %	17 %
lommepenger	6 %	66 %	18 %
studielån	6 %	9 %	7 %
annet	1 %	3 %	2 %
total	602	158	760

Der vi har kunnskap om sivil status og inntektskilde ser vi at halvparten av spillere med pengespillproblemer er gifte eller samboere. Vi ser også at to tredjeparter av dem har lønnsinntekt som hovedinntektskilde.

Spillere med utelukkende problematisk forhold til spill uten penger bor oftest hjemme hos foreldrene og har lommepenger som inntektskilde.

Hvor har innringer fått vite om telefonnummeret 800 800 40?

	Pengespill er problemspill	Spill uten penger er problemspill	Totalt
Internett	37 %	44 %	38 %
telefonkatalog / opplysningstj. automat (klistrelapp)	15 %	18 %	16 %
familie / venner / kollega	19 %	0 %	15 %
lege, sos.ktr., annet off. ktr.	12 %	10 %	12 %
lege, sos.ktr., annet off. ktr.	6 %	10 %	7 %
TV/tekst-TV	4 %	10 %	5 %
avis / blad / magasin	4 %	12 %	5 %
brosjyre / tippemateriell	4 %	0,6 %	4 %
radio	0,2 %	6 %	1 %
arbeidsgiver	1 %	0,6 %	0,9 %
annet	3 %	0,6 %	2 %
N (antall)	592	156	748

Utvalget er avgrenset til førstegangs samtaler der dette har vært tema².

² 131 samtaler er ikke medregnet fordi dette ikke var tema eller fordi innringer var usikker.

Internett og telefonkatalogen blir nå oftest nevnt som kilde til Hjelpelinjen. Klistrelapper på automater ble naturlig nok mindre aktuelt som følge av automatforbudet.

6. Om spillingen (pengespill)

Pengespill³ som er omtalt i samtalene

En del innringere nevner flere spill som problematiske.

	2007			
	Alle samtaler		Blant 1.gangs samtaler	
Pengespill nevnt som problematiske				
gevinstautomater	448	49 %	337	48 %
poker	298	33 %	259	37 %
odds	133	15 %	119	17 %
tipping	91	10 %	80	11 %
bingoautomater	82	9 %	68	10 %
hest	77	8 %	67	10 %
kasino	72	8 %	59	8 %
bingo	47	5 %	42	6 %
andre pengespill ⁴	48	5 %	42	6 %
Lotto / Extra	35	4 %	30	4 %
andre kortspill	15	2 %	13	2 %
skrapelodd	18	2 %	11	2 %
Keno (fra nov 07)	7	0,8 %	7	1 %
usikker / vil ikke si	11	1 %	9	1 %
ikke tema	52	6 %	10	1 %
N (antall)	912		699	

Også i 2007 er automater nevnt i de fleste samtaler. Om vi avgrensner utvalget til førstegangs samtaler, er andelen 48 % for ordinære gevinstautomater, og 10 % for bingoautomater.

Siden ordinære gevinstautomater ble fjernet helt fra 1. juli 2007 vil data for et helt år for enkelte spill gi et noe statisk bilde.

Automatforbudet har bidratt til færre samtaler til Hjelpelinjen. Derfor vil enkelte spill i 2007 ha en større prosentvis andel enn i 2006. Dette trenger ikke indikere flere samtaler om disse spillene. En annen endring som bidrar til å vanskeliggjøre

³ Også her er de som utelukkende har nevnt spill uten penger presentert for seg. I 45 samtaler er spill uten penger nevnt for spillere som også har nevnt pengespill. I førstegangs samtaler utgjør dette 40 samtaler.

⁴ Dersom ikke annet er oppgitt vil kategoriene *andre pengespill* og *andre kortspill* senere være slått sammen til én kategori.

sammenligninger i prosent er at vi fra 2007 presenterer samtaler som kun handler om spill uten penger for seg.

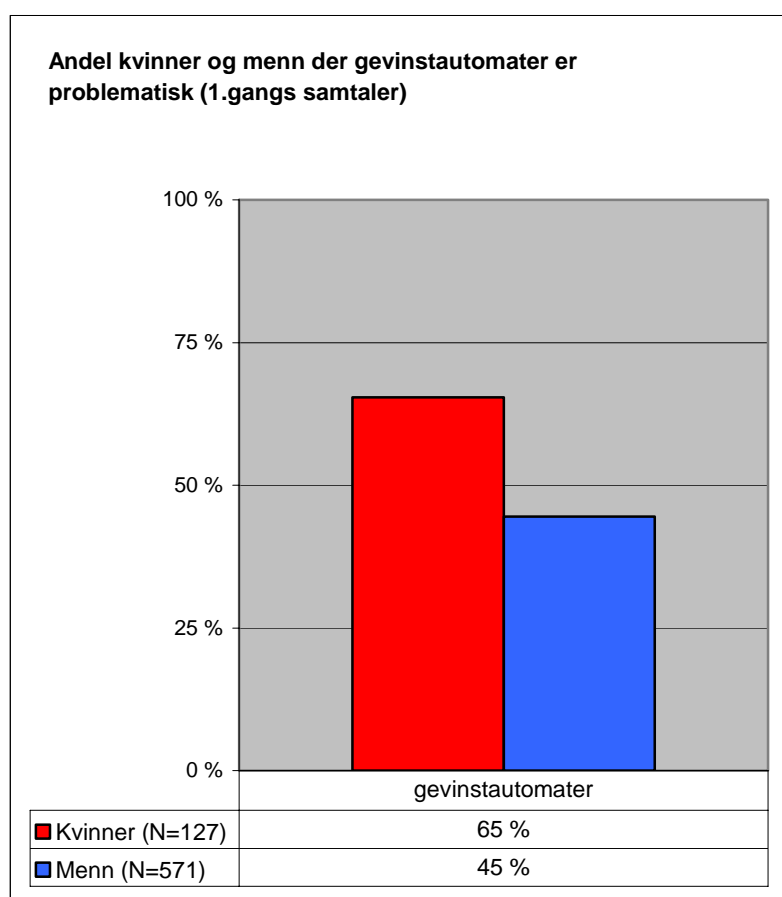
Som et bilde på hvilke spill som er mest problematiske bruker vi resultatene fra førstegangs samtaler. Da unngår vi å telle samme spiller flere ganger, og i tillegg ser vi at det i denne gruppen er langt færre (1 %) som ikke har oppgitt hvilke spill man har problemer med.

Siden flere har ringt Hjelpelinjen flere ganger avgrensner vi videre gjennomgang av type spill til førstegangs samtaler.

Problematiske pengespill i forhold til kjønn og alder

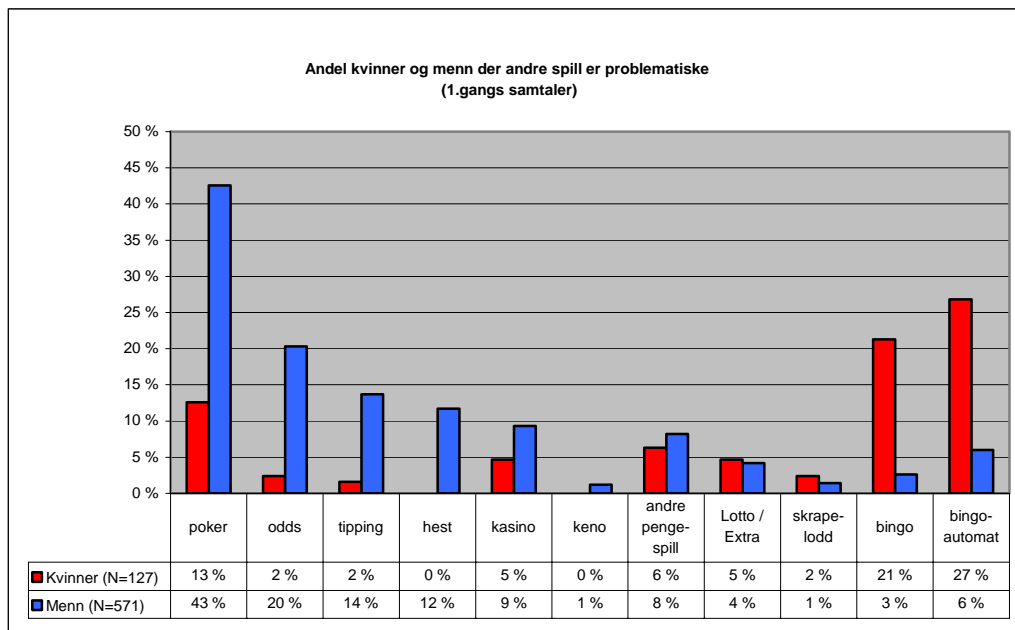
Gjennomgangen er avgrenset til førstegangs samtaler.

Siden gevinstautomater er nevnt som problematisk langt oftere enn andre spill, og for det meste også bare 1. halvår, presenteres gevinstautomater for seg.

Både menn og kvinner har ofte problem med gevinstautomatene, men prosentvis er det flere kvinner enn menn som har problem med disse.

Siden de fleste samtaler ved Hjelpelinjen handler om menn, er det likevel langt flere menn enn kvinner som har problem med automatene i samtaler ved Hjelpelinjen.

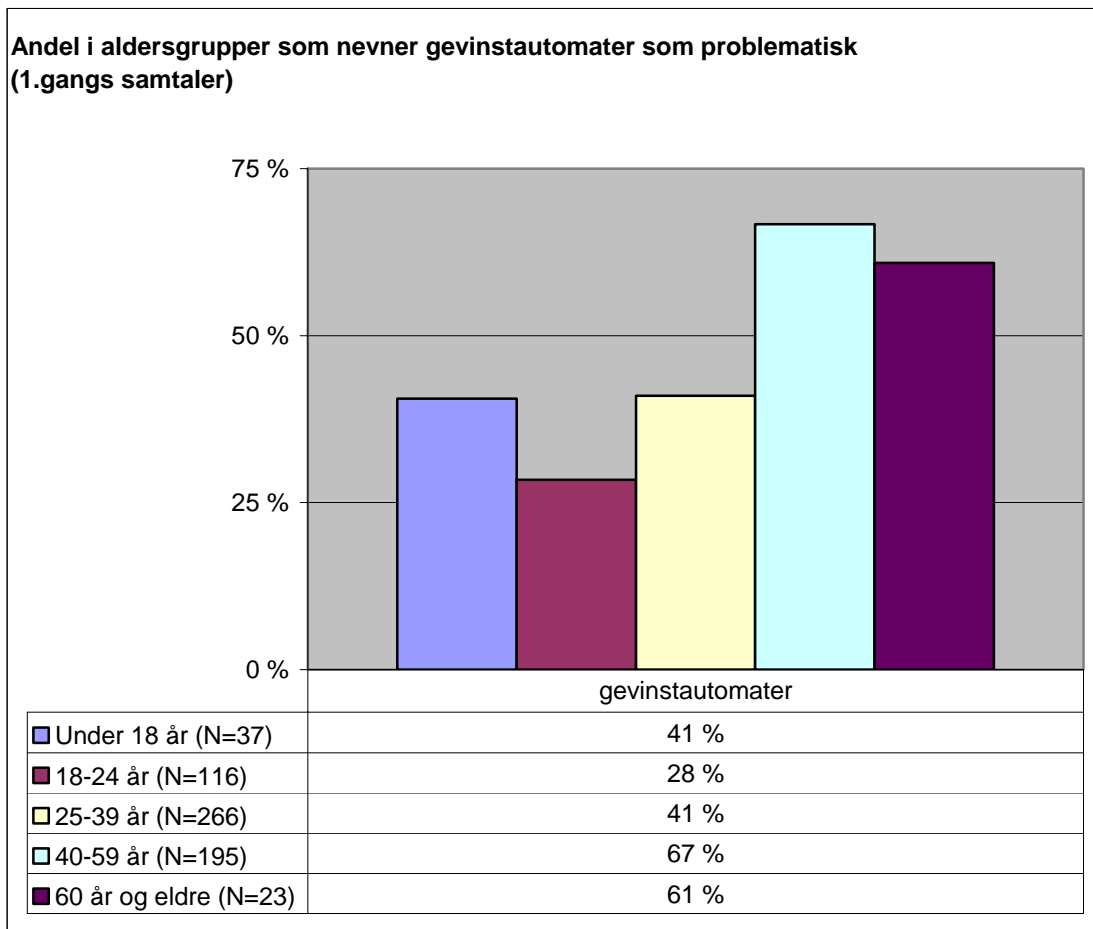

Samtalene ved Hjelpelinjen handler oftest om menn, men som for gevinstautomater ser vi at spesielt bingo og bingoautomater prosentvis oftere blir nevnt for kvinnelige spillere. Selv med langt færre kvinnelige spillere omtalt ved Hjelpelinjen enn menn, er det reelt flere kvinner enn menn som blir omtalt med bingo (hhv 27 mot 15) og like mange kvinner som menn omtalt med bingoautomater (hhv 34 mot 34).

Mannlige spillere blir oftest omtalt i forhold til en rekke andre spill.

Norsk Tipping introduserte Keno fra november måned 2007. Når Keno er omtalt i 1 % av samtaler om mannlige spillere er dette i prosent av hele årets samtaler.

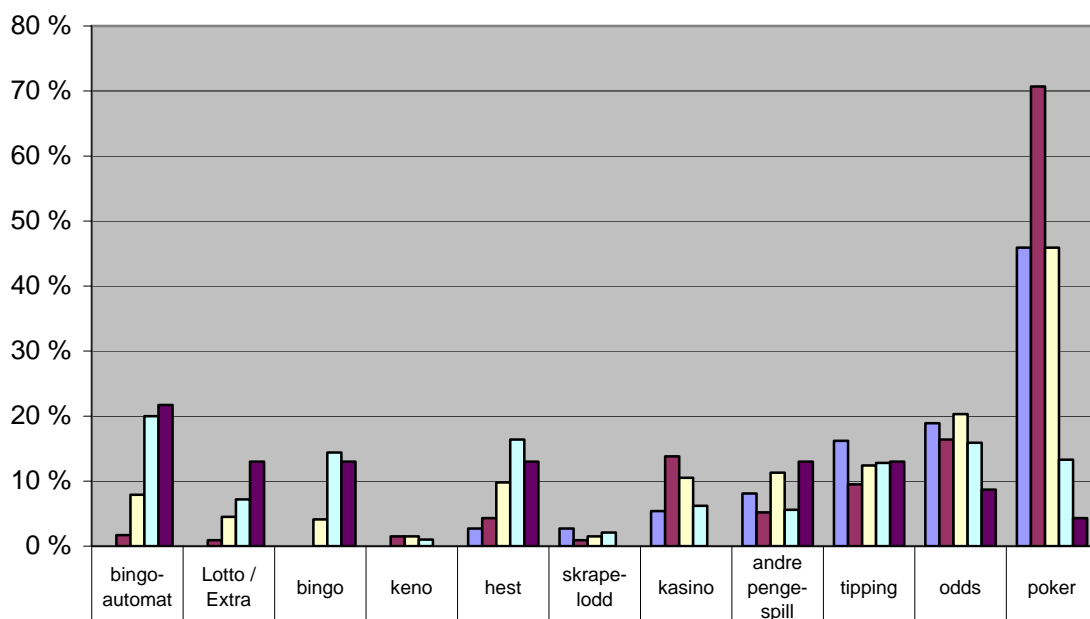
I motsetning til andre tallspill som for eksempel Lotto, Extra eller bingo, er Keno bare omtalt for mannlige spillere.

Blant spillere 40 år og eldre er det et flertall som har nevnt gevinstautomater som et spill de har problemer med.

For enkelte andre spill er det større forskjeller mellom aldersgrupper. Spesielt er poker forholdsvis ofte nevnt i aldersgruppa 18 til 24 år. Bingo og bingoautomater er prosentvis ofte nevnt i aldersgruppene 40 år og eldre.

Andel i aldersgruppene som nevner andre spill som problematiske (blant 1.gangs samtaler)

	bingo-automat	Lotto / Extra	bingo	keno	hest	skrape-lodd	kasino	andre penge-spill	tipping	odds	poker
Under 18 år (N=37)	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	3 %	5 %	8 %	16 %	19 %	46 %
18-24 år (N=116)	2 %	1 %	0 %	1 %	4 %	1 %	14 %	5 %	10 %	16 %	71 %
25-39 år (N=266)	8 %	5 %	4 %	2 %	10 %	2 %	11 %	11 %	12 %	20 %	46 %
40-59 år (N=195)	20 %	7 %	14 %	1 %	16 %	2 %	6 %	6 %	13 %	16 %	13 %
60 år og eldre (N=23)	22 %	13 %	13 %	0 %	13 %	0 %	0 %	13 %	13 %	9 %	4 %

Når spillerne har problemer med mer enn ett spill er det også registrert hvilket som er hovedproblemspillet.

Hovedproblemspillet (eller det eneste)	tall	prosent
gevinstautomater (fjernet juli)	267	38 %
poker	196	28 %
odds	48	7 %
tipping	15	2 %
bingoautomater	43	6 %
hest	32	5 %
kasino	21	3 %
bingo	8	1 %
andre pengespill	22	3 %
Lotto / Extra	6	0,9 %
andre kortspill	2	0,3 %
Keno (startet november 2007)	5	0,7 %
skrapelodd	5	0,7 %
ikke tema	12	2 %
usikker / vil ikke si	2	0,3 %
spill uten penger	15	2 %
total	699	100 %

Tabellen gir et klart bilde av at innringere til Hjelpelinjen først og fremst oppga to pengespill, gevinstautomater og poker. Legg også merke til at noen av de som blir omtalt med pengespill faktisk er omtalt med et spill uten penger som det mest problematiske spillet. Dette vil vi komme tilbake til senere i rapporten.

Innringerne har kunnet nevne flere spill som problematiske, men tabellen under viser at de fleste likevel bare har nevnt ett spill.

Hvor mange spill som er nevnt (i 1. gangs samtaler)	tall	prosent
1 spill	394	56 %
2 spill	164	23 %
3 eller 4	117	17 %
5 eller flere	12	2 %
ikke registrert	12	2 %
total	699	100 %

Nærmere om automatforbudet

Fra 1. juli 2007 har ordinære gevinstautomater vært borte fra det norske pengespillmarkedet. For å synliggjøre effekt av automatforbudet viser vi samtaler for 1. og 2. halvår hver for seg. Vi har her kun med spillere der problemet er pengespill.

Samtaler	1. halvår	2. halvår	Total	endring 2. halvår
1. gangs samtaler	444	255	699	- 43 %
alle samtaler	603	309	912	- 49 %

Tallet på samtaler ved Hjelpelinjen er redusert med 49 % det andre halvåret. Det andre halvåret er det registrert 43 % færre førstegangs samtaler.

1.gangs samtaler	1. halvår	2. halvår	Total	endring 2. halvår
kvinner	100	27	127	- 73 %
menn	343	228	571	- 34 %

1.gangs samtaler	1. halvår	2. halvår	Total	endring 2. halvår
under 18 år	29	8	37	- 72 %
18-24 år	68	48	116	- 29 %
25-39 år	146	120	266	- 18 %
40-59 år	143	52	195	- 64 %
60 og eldre	14	9	23	- 36 %

Reduksjonen i samtaler er prosentvis langt større for kvinner. Reduksjonen er også størst blant spillere yngre enn 18 år og eldre enn 40 år.

Utviklingen 2006 og 2007 (hovedproblem - pengespill⁵)

Hovedproblemspill i 1. gangs samtaler	Seddelforbud 1. juli		Automatforbud 1. juli	
	1. halvår 2006	2. halvår 2006	1. halvår 2007	2. halvår 2007
Gevinstautomater	711	270	253	14
Poker	58	68	82	114
Bingo / Bingo - automater ⁶	5	30	32	19
Odds / Tipping	22	23	25	38
Hest	16	5	14	18
Kasinospel	3	4	4	17
Skrapelodd	3	3	1	4
Lotto / Extra / Keno ⁷	3	2	3	8
Andre pengespill	7	8	6	18
Ikke oppgitt	12	9	13	1
Total	840	422	433	251

⁵ Evt. spill uten penger som hovedproblemspill er utelatt fra oppstillingen.

⁶ Bingoautomater registrert særskilt fra 1. juli 2006

⁷ Keno var nytt tilbud fra november 2007.

Om en har spilt hovedproblemspillet på PC, mobiltelefon, terminaler eller TV:

	tall	prosent
PC / Internett hjemme	269	38 %
PC / Internett arbeid	41	6 %
PC / Internett annet sted	47	7 %
mobiltelefon	7	1 %
TV / annet	3	0,4 %
ikke PC eller mobil	304	43 %
usikker	7	1 %
ikke tema	91	13 %
total	699	100 %

Utvalget er også her avgrenset til førstegangs samtaler og spillere som har pengespillproblemer.

42 % av spillerne spiller hovedproblemspillet på en eller flere elektroniske plattformer.

Siden denne formen for spilling ikke er tema i 13 % av samtaleene, må andel som spiller på ulike måter betraktes som minimumsandeler.

Menn spiller langt oftere på Internett, PC eller mobiltelefon enn kvinner. Av mannlige spillere har 48 %⁸ spilt på Internett, PC eller mobiltelefon. Andel for kvinner er 20 %.

I forhold til alder er disse spillerne prosentvis oftest i aldersgruppene under 25 år.

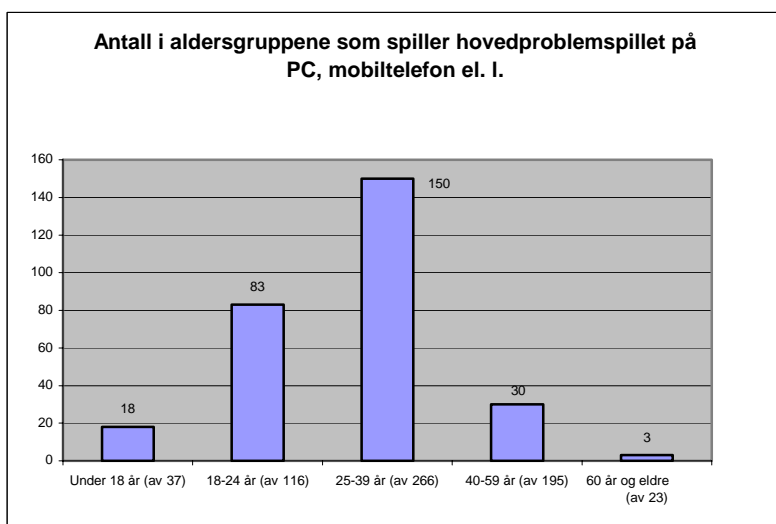
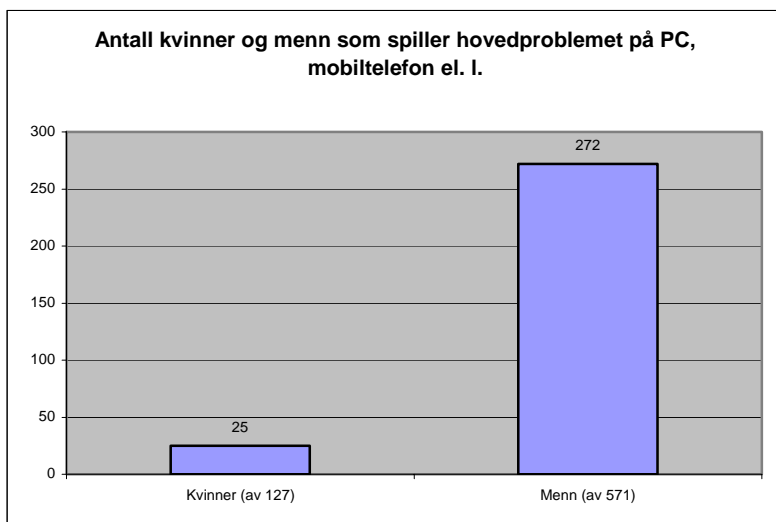
Andel⁹ som spiller på internett, PC eller mobiltelefon:

under 18 år	49 %
18 – 24 år	72 %
25 – 39 år	56 %
40 – 59 år	15 %
60 år og eldre	13 %

De to siste årenes reduksjon i samtaler som følge av endringer i automatmarkedet og utelukkning i årets statistikk av spillere som bare har problem med spill som ikke er pengespill vanskeliggjør direkte sammenligninger med tidligere år.

⁸ Menn: N=571 og kvinner: N=127.

⁹ Under 18 år: N=37, 18 – 24 år: N=116, 25 – 39 år: N=266, 40 – 59 år: N=195 og 60 år og eldre: N=23.

Hva som er hovedproblemspillet når det blir spilt på en elektronisk plattform

Antall	total
poker	194
kasinospill	20
gevinstautomater	10
odds	20
hest	6
Tipping	4
Lotto/Extra / Keno	4
bingo	2
andre pengespill	20
ikke tema	2
spill uten penger	15
sum	297

Utvalget er avgrenset til førstegangs samtaler. Noen har spilt på flere elektroniske måter, men flest spiller på PC/Internett hjemme. At flest spiller fra PC hjemme gjelder

for alle typer spill. Siden vi har små tall for noen av spillene og noen av spilleplattformene, kommenterer vi bare enkelte av spillene her.

Poker er oftest nevnt, og her for 194 spillere. De fleste som er omtalt, 183, spiller fra PC hjemme, men i tillegg eller i stedet for er det også registrert 26 samtaler der det er spilt fra PC på arbeidsplassen. I tillegg har enkelte nevnt spill fra PC et annet sted eller fra mobiltelefon.

Gevinstautomatliggende spill eller andre kasinospill blir nevnt for totalt for 30 spillere. De fleste, 26, spiller fra PC hjemme. For 6 er det i tillegg eller i stedet for nevnt PC på arbeid. For enkelte er det også nevnt PC på andre steder.

Legg merke til at for 15 som omtales på Hjelpelinjen med pengespillproblemer faktisk har spill som ikke er pengespill som det mest problematiske spillet. Dette vil vi komme tilbake til når vi omtaler samtaler med spillere som har problem med spill som ikke direkte er pengespill.

Om man spiller andre spill enn hovedspillet på en elektronisk måte:

I 293 førstegangs samtaler har vi registrert flere problematiske spill enn ett. For en del av disse er det også sagt at andre spill enn hovedproblemspillet blir spilt på nettet.

52 % (153 av disse 293) spiller hovedproblemspillet sitt på en elektronisk måte, og 114 spiller også et annet problematisk spill på Internett e.l.

Det er også 20 spillere som bare spiller et annet spill enn hovedproblemspillet på en elektronisk måte.

Av de som spiller hovedproblemet på Internett, mobil eller lignende, er det med andre ord 114 som spiller flere spill som de har problem med på Internett e.l.. I tillegg har vi registrert 20 som bare spiller et annet omtalt spill enn hovedproblemspillet.

**Hvor ofte spillere med pengespillproblem vanligvis spiller nå
(samtaletidspunktet)**

Frekvens for 1.gangs samtaler	tall	prosent	Prosent der frekvens er omtalt
daglig	179	26 %	30 %
en eller flere ganger i uken	278	40 %	46 %
sjeldnere enn hver uke	22	3 %	4 %
spiller ikke nå (er ”spillefri”)	45	6 %	8 %
usikker	75	11 %	13 %
ikke tema	100	14 %	
total	699	100 %	100 %

Der spillefrekvens er tema blir det oppgitt at 76 % spiller en gang i uken eller oftere. 30 % spiller daglig.

Innringere som ringer på vegne av spilleren kan tenkes ikke helt å vite hvor ofte spilleren spiller. Om vi avgrensar utvalget til innringere som også er spillere, endrer ikke resultatene seg nevneverdig (81 % av spillerne oppgir at de spiller en dag i uken eller oftere, og 28 % spiller daglig (N=283)).

**Hvor mye spiller har tapt totalt på pengespill de siste 4 ukene
(samtaletidspunktet)**

Tapt totalt de siste 4 uker (1.gangs samtaler)	tall	prosent	Prosent der tap er omtalt
har ikke spilt pengespill	46	7 %	8 %
under 2 000 kr	26	4 %	4 %
kr 2 000 til 5 999	58	8 %	10 %
kr 6 000 til 9 999	95	14 %	16 %
kr 10 000 til 19 999	86	12 %	14 %
kr 20 000 eller mer	98	14 %	16 %
har totalt sett vunnet og ikke tapt	3	0,4 %	0,5 %
usikker	182	26 %	31 %
ikke tema	105	15 %	
total	699	100 %	100 %

I samtaler der tapet er omtalt er det 4 % som på samtaletidspunktet sier de ikke har tapt mer enn 2000 kroner de siste fire ukene, og 8 % som ikke har spilt pengespill. 31 % har tapt 10 000 kroner eller mer. Vi ser også at noen få (1/2 %) oppgir å ha vunnet mer enn de har tapt i denne perioden. Merk at i tillegg er 31 % usikre.

Om vi avgrensar utvalget til innringere som også er spillere, endrer heller ikke dette resultatet seg så mye (6 % oppgir at de har tapt mindre enn 2 000, 11 % har ikke spilt pengespill og 34 % har tapt mer enn 10 000 (N=282)).

7. Konsekvenser for spiller (pengespill)

Pengespill kan føre til en rekke konsekvenser for den enkelte spiller. Fra samtalen ved Hjelpelinjen har vi data om konsekvenser for følgende:

- helsemessige forhold
- sosiale relasjoner
- jobb og utdanning
- finansiering av spilling
- spillegjeld

Vi avgrensner her utvalget til førstegangs innringere som ringer på vegne av seg selv, og som også har ringt om pengespill. Andre samtaler, f.eks. fra pårørende er ikke tatt med.

Helsemessige konsekvenser nevnt av 1.gangs innringere	tall	prosent	prosent der dette er tema
ingen	37	11 %	13 %
fysiske (f.eks. hode- eller magesmerter)	22	6 %	8 %
psykiske (f.eks. angst og depresjon)	228	66 %	79 %
selvmordstanker eller – forsøk	23	7 %	8 %
usikker	14	4 %	5 %
ikke tema	59	17 %	
N (antall)		347	288

De fleste spillerne oppgir at de har fått helsemessige konsekvenser av spillingen.

Om vi avgrensner utvalget til spillere som har snakket om disse konsekvensene, oppgir 79 % at de har fått psykiske problem. 8 % har hatt selvmordstanker, og 8 % oppgir ellers fysiske plager.

Svekkede relasjoner til mennesker nær seg nevnt av 1.gangs innringere	tall	prosent	prosent der dette er tema
ja	194	56 %	81 %
nei	32	9 %	13 %
usikker	13	4 %	5 %
ikke tema	108	31 %	
totalt	347	100 %	100 %

I samtaler der sosiale konsekvenser har vært tema sier 81 % av spillerne at spillingen har ført til svekkede relasjoner til mennesker som står dem nær.

Konsekvenser for jobb eller utdanning nevnt av 1.gangs innringere	tall	prosent	prosent der dette er tema
nei – ingen	84	24 %	34 %
fravær / konsentrasjonsproblemer	116	33 %	47 %
sluttet	19	5 %	8 %
annet	20	6 %	8 %
usikker	13	4 %	5 %
ikke tema	101	29 %	
N (antall)		347	246

I samtaler der disse konsekvensene har vært omtalt, sier de fleste at spillingen har ført til konsekvenser i forhold til arbeid eller utdanning. 47 % oppgir fravær eller konsentrasjonsproblem. 8 % oppgir at de har måttet slutte.

Om en har finansiert spilling med noe av følgende, nevnt av 1.gangs innringere	tall	prosent	prosent der dette er tema
nei – ingen	93	27 %	35 %
lånte penger	159	46 %	60 %
ulovlige handlinger	19	5 %	7 %
salg av eiendeler (egne eller andres)	27	8 %	10 %
usikker	5	1 %	2 %
ikke tema	83	24 %	
N (antall)		347	264

I samtaler der finansiering har vært tema oppgir flesteparten (60 %) at de har finansiert spillingen ved hjelp av lånte penger. Langt færre oppgir ulovlige handlinger (7 %) eller salg av eiendeler (10 %).

Om en har spillegjeld på samtale tidspunktet, nevnt av 1.gangs innringere	tall	prosent	prosent der dette er tema
nei – ingen	93	27 %	38 %
under 10 000	13	4 %	5 %
10 000 – 24 999	14	4 %	6 %
25 000 – 99 999	41	12 %	17 %
100 000 – 499 999	38	11 %	16 %
500 000 eller mer	16	5 %	7 %
usikker	29	8 %	12 %
ikke tema	103	30 %	
totalt	347	100 %	100 %

Der spillgjeld har vært tema i samtalen sier langt under halvparten (38 %) at de ikke hadde spillegjeld på samtale tidspunktet. 11 % hadde spillegjeld som var mindre enn 25 000 kroner, 17 % hadde spillegjeld fra 25 000 til 100 000. 22 % hadde en gjeld på 100 000 kroner eller mer. Enkelte (7 %) hadde en spillegjeld på en halv million kroner eller mer.

8. Spill uten penger

Samtaler som handler om spill som ikke er lotteri- eller pengespill er også nevnt tidligere i denne gjennomgangen. I 205 samtaler er der utelukkende nevnt slike spill:

- 81 % av samtaleene er ringt inn av pårørende, bare 15 % har ringt inn selv
- 88 % av samtaleene er førstegangs samtaler
- 96 % av samtaleene handler om gutter og menn
- 61 % av spillerne som er omtalt er under 18 år
- snittalderen er 18,7 år
- 78 % bor hos foreldre eller andre foresatte
- 66 % har lommepenger som hovedinntektskilde

I tillegg kommer en del samtaler der spiller også har problem med pengespill. Tidligere i presentasjonen har vi blant annet sett at det for 15 spillere med pengespillproblemer faktisk blir nevnt at spill uten penger er det mest problematiske.

Totalt er det gjennomført 250 samtaler med spill uten penger som tema. 220 av disse samtaleene er førstegangs samtaler.

Fra 2. halvår 2007 har vi registrert hvilke type spill som spilleren har problem med.

Type spill nevnt 2 halvår (førstegangs samtaler)

Simulasjonspill	82 %
Bilspill	7 %
Strategispill	4 %
<u>Ikke nevnt</u>	<u>6 %</u>
Totalt	100 %
N (antall)	108

Simulasjonspill er oftest nevnt. Her inngår rollespillet World of Warcraft.

Hjelpelinjen har fra samme tidspunkt også registrert bruk av tid på disse spillene. Her må det nevnes at mange innringere har vært usikre, i tillegg kommer samtaler der tidsbruk ikke har vært tema.

Tidsbruk nevnt 2. halvår (førstegangs samtaler)

2 til 3 timer per dag	10 %
4 til 5 timer per dag	6 %
6 timer eller mer	23 %
Usikker	46 %
<u>Ikke tema</u>	<u>15 %</u>
Totalt	100 %
N (antall)	108

Den store andelen usikre innringere kan bl.a. skyldes at det oftest er de pårørende og ikke spilleren selv som ringer.

Av 220 førstegangs samtaler er 180 utelukkende om spill uten penger. 40 samtaler kommer i tillegg der også pengespill er omtalt. I disse 40 samtalene utgjør spill uten penger hovedproblempillet i 15 samtaler. I 14 samtaler er det poker som er hovedproblempillet¹⁰.

I tillegg til å være nevnt som hovedproblempill er poker også nevnt i 15 andre samtaler. Dermed har totalt 29 spillere blitt omtalt med både spill uten penger og poker som problematiske spill.

Konsekvenser av spillingen (spill uten penger)

Også her vil vi vise konsekvenser av spillingen. Vi avgrensner til førstegangssamtaler og de som utelukkende har oppgitt spill uten penger.

Leserer må være oppmerksom på at vi her ikke har avgrenset til innringere som ringer om seg selv. Årsaken er at de fleste samtalene kommer fra pårørende. Informasjonen om konsekvenser for spiller baserer seg dermed ikke på informasjon fra spillerne selv.

Helsemessige konsekvenser nevnt i 1.gangs samtaler	tall	prosent	prosent der dette er tema
ingen	25	14 %	16 %
fysiske (f.eks. hode- eller magesmerter)	8	4 %	5 %
psykiske (f.eks. angst og depresjon)	118	66 %	74 %
selvmordstanker eller – forsøk	4	2 %	3 %
usikker	16	9 %	10 %
ikke tema	20	11 %	
N (antall)		180	160

For de fleste blir det oppgitt helsemessige konsekvenser av spillingen.

Om vi avgrensner utvalget til spillere der disse konsekvensene har vært omtalt, oppgir 74 % at spillerne har fått psykiske helsemessige konsekvenser. Enkelte nevner også fysiske konsekvenser eller selvmordstanker.

Resultatet er ikke ulikt konsekvensene som spillere med pengespillproblemer oppgir.

Svekkede relasjoner til mennesker nær seg nevnt i 1.gangs samtaler	tall	prosent	prosent der dette er tema
ja	144	80 %	93 %
nei	10	6 %	6 %
usikker	1	0,6 %	0,6 %
ikke tema	25	14 %	
totalt	180	100 %	100 %

¹⁰ I tillegg er det nevnt odds (3), gevinstautomater (2), kasino (1), keno (1) og andre pengespill (4).

I samtaler der sosiale konsekvenser har vært tema blir det nevnt for 93 % at spillingen har ført til svekkede relasjoner til mennesker som står spilleren nær.

Denne andelen er høyere enn det som spillere med pengespillproblemer oppgir.

Konsekvenser for jobb eller utdanning nevnt av 1.gangs innringere	tall	prosent	prosent der dette er tema
nei – ingen	14	8 %	10 %
fravær / konsentrasjonsproblemer	110	61 %	75 %
sluttet	22	12 %	15 %
annet	7	4 %	5 %
usikker	3	2 %	2 %
ikke tema	33	18 %	
N (antall)		180	147

I samtaler der disse konsekvensene har vært omtalt, sier de fleste at spillingen har ført til konsekvenser i forhold til arbeid eller utdanning. 75 % oppgir fravær eller konsentrasjonsproblem. 15 % oppgir at spillerne har måttet slutte.

Siden spillerne her er mye yngre enn spillere med pengespillproblem vil konsekvensen for det meste dreie seg om skolegang.

Konsekvenser i forhold til arbeid eller utdanning er oftere omtalt for disse spillerne enn det spillere med pengespillproblemer rapporterer om.

9. Vedlegg

Anropsstatistikk og besvarte samtaler hos Hjelpelinjen

Tabellen viser hvor mange som ringer nummeret til Hjelpelinjen og gjennomførte samtaler. Statistikk over anrop (når en slår nummeret) får vi fra Telenor. Statistikk over samtaler utarbeider Hjelpelinjen.

Anropsstatistikk	anrop	besvarte	svarprosent
2006	7 339	3 134	43 %
2006 i åpningstiden	6 144	3 083	50 %
2007	4 798	2 217	46 %
2007 i åpningstiden	4 067	2 191 ¹¹	54 %

I åpningstiden i 2007 har svarprosenten vært 54 %. Dette er en liten økning fra 2006.

Anrop blir registrert hver gang telefonnummeret 800 800 40 blir slått på en telefon. Registreringen skjer selv om innringer legger på før telefonen ringer hos Hjelpelinjen. Innringere som får opptatt og ringer opp igjen blir registrert med ett anrop for hver gang de slår nummeret. Differansen mellom tekniske anrop og samtaler er derfor ingen fullgod indikasjon på linjens tilgjengelighet og kapasitet.

Anrop fra fast- og mobiltelefon¹² i 2007:

skjult nummer	564	12 %
mobiltelefon	2 150	45 %
fasttelefon	1 968	41 %
ikke registrert	116	2 %
totalt	4 798	100 %

57 % av anropene til Hjelpelinjen kommer fra mobiltelefon eller telefon med skjult nummer.

¹¹ 2 217 samtaler fratrukket 26 samtaler som ikke er besvart i åpningstiden.

¹² Telenor sin anropsstatistikk viser de fem første sifrene i telefonnummeret til innringer.

Kopi av skjermbildet som ble brukt for å registrere informasjon i 2007

Operator: Dato: 28.04.2008 12:19:54 Samtalestart:

Samtalen gjelder: Innringing: Ikke tema

Spillers svlte status: Ikke tema

Spillers hovedinntektskilde: Bostedstflike for spiller: Alder: (99 = ikke registrert) 99

Spilles hovedproblemet på PC, andre terminaler, mobiltelefon eller TV? Ikke tema

Hvor ofte spilles omtalte spill vanligvis nå: Hvor mye spilleren har tapt på pengespill de siste fire uker totalt: Ikke tema

Spill der spiller har problem: Hovedproblem:

Keno

Gevinstautomater Hvor

Bingoautomater

Tipping

Odds

Hest

Bingo

Skrapelodd

Lotto/Extra

Kasino

Poker

Andre kortspill

Andre pengespill

Ferdighetsspill med innsats og premier

Usikker - vil ikke si

Ikke tema

Spill uten penger (data eller mobil)

Hvilket:

Tid (timer/dag)

Spilles hovedproblemet på PC, andre terminaler, mobiltelefon eller TV?

PC - hjemme

PC - jobb

PC / terminal annet sted

Mobiltelefon

TV

Nei

Usikker

Ikke tema

Annet:

Om problemer med flere spill, spilles noen av disse på PC, andre terminaler, mobiltelefon eller TV?

Ja Nei Ikke tema

Kjennskap til hjelpelinjen:

Spilleautomat

Brosjyre/kupong hos tippekommisjonær

TV/tekst TV

Radio

Avis/Blad/Magasin

Internett

Telefonkatalogen/Opplysningen

Familie/Venn/Kolleger

Lege/sosialkontor/annet off. kontor

Arbeidsgiver

Annet

Usikker

Ikke tema

Konsekvenser for spilleren: Ikke tema

Helsemessige konsekvenser:

Nei, ingen

Fysiske (for eksempel hode- eller magesmerter)

Psykiske (for eksempel angst eller depresjon)

Selvmordstanker eller -forsøk

Usikker

Ikke tema

Svekkede relasjoner til mennesker nær seg:

Ikke tema

Konsekvenser i forhold til arbeid eller utdanning:

Nei, ingen

Fravær, konsentrasjonsproblem

Sluttet i arbeid eller skole (f. eks. oppsigelse)

Annet

Usikker

Ikke tema

Har spiller spillet nå:

Ikke tema

Tema i samtalen:

Generell informasjon

Støtte/veiledning (til innringing)

Økonomisk rådgivning

Informasjon om behandling

Informasjon om selvhjelpsgrupper

Oppfølgingsamtale (hvordan det går, har ringt før)

Skriftlig informasjon til innringing

Annet

Ikke registrert

Merknader:

Samtalens varighet (registreres automatisk ved samtaleslutt)

Samtale avsluttet